

EERSTE HULP BIJ EEN GIFSLANGEBEET

Door: Dr. Struan K. Sutherland, Head Immunology Research, Commonwealth Serum Laboratories, 45 Poplar Road, Parkville, 3052, Victoria, Australië.

Intensief onderzoek heeft aangetoond dat er zeer weinig gif in de bloedbaan wordt opgenomen indien een stevige druk wordt uitgeoefend op de plek van de beet en het lichaamsdeel onbeweeglijk wordt gemaakt.

De aanbevolen eerste hulp is daarom:

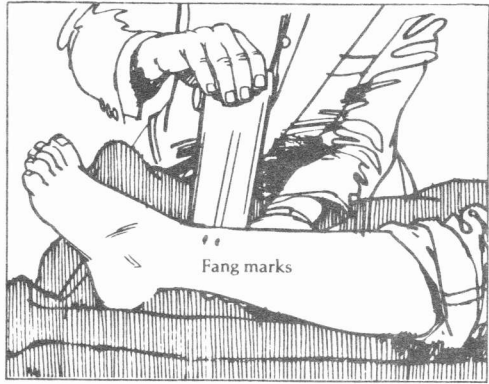
1. Breng onmiddellijk een breed, stevig rekverband aan op de gebeten plek en rond het lichaamsdeel. Het moet zō strak zitten, als men een zwachtel om een verstuikte enkel zou aanbrenge. Het lichaamsdeel moet over een zo groot mogelijke lengte worden omzwachteld. Zwachtels zijn ideaal, maar elk rekbaar materiaal is bruikbaar; scheur bijvoorbeeld kleding of oude doeken in repen.
2. Houd het lichaamsdeel zo stil mogelijk, daar elke beweging de opname van het gif in de bloedbaan bevordert. Bind een stok of lat langs het lichaamsdeel.
3. Breng, indien mogelijk, transport naar het slachtoffer toe.
4. Laat verband en stok op hun plaats tot een arts is bereikt, die de juiste medische hulp kan verlenen.

Snij niet in de gebeten plek!

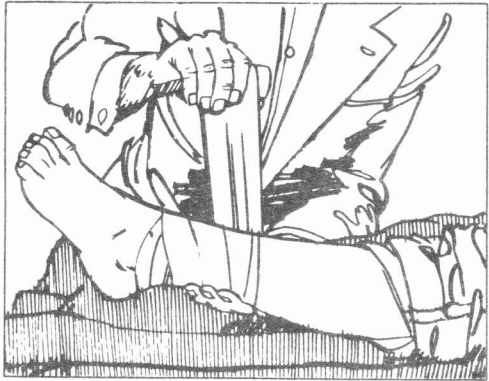
Breng geen knevel aan!

Onderstaande tekeningen tonen de aanbevolen eerste hulp voor een gifslangebeet in het been.

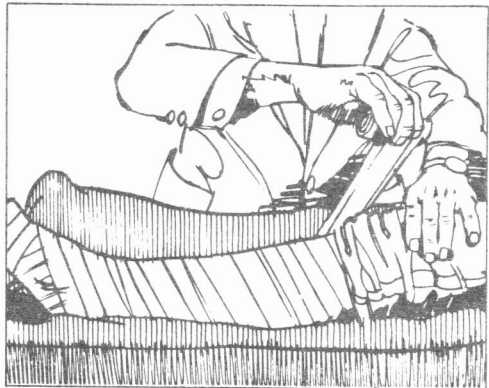
1. Leg zo snel mogelijk een breed drukverband (zwachtel) aan op de beet. Doe een eventuele pantalon niet uit, daar bewegingen de opname van het gif in de bloedbaan juist bevorderen. Houd het been zo stil mogelijk.

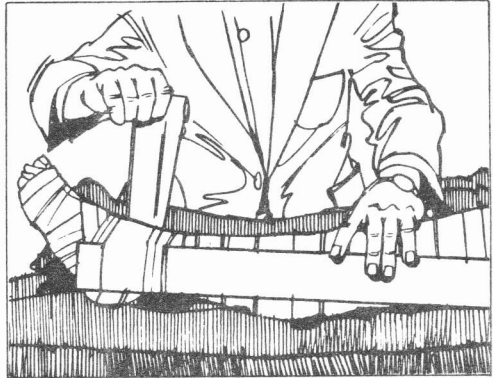
2. Leg de zwachtel even strak aan als men bij een verstuikte enkel zou doen.

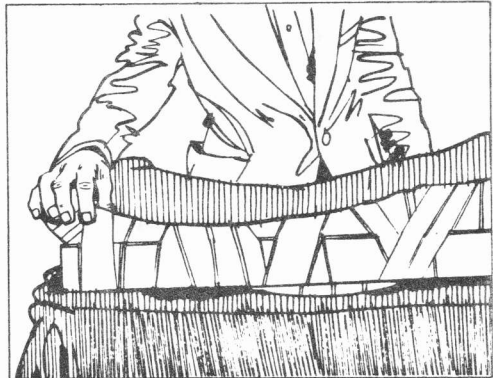
3. De zwachtel moet tot zo hoog mogelijk langs het been worden aangelegd, eventueel over de opgestroopte broekspijp heen. men dient de zwachtel aan te leggen van de wond in de richting van het lichaam.

4. Leg een stok of lat langs het been.

5. Bind de stok stevig, over een zo groot mogelijke lengte, tegen het been.

Als de zwachtel en de lat goed zijn aangebracht zitten ze comfortabel en kunnen verscheidene uren op hun plaats blijven.

Ze moeten niet worden afgedaan voor de patiënt de medische hulp heeft bereikt. De arts beslist wanneer ze verwijderd mogen worden.

Indien er gif is ingespoten zal dit, zodra de zwachtel verwijderd wordt, zeer snel in de bloedbaan worden opgenomen. De arts moet de zwachtel en de lat op hun plaats laten, totdat hij of zij het juiste antiserum en andere medicijnen, die eventueel nodig zouden kunnen zijn, in zijn of haar bezit heeft.

Beet in de hand of de onderarm:

1. Omzwachtel hand en arm tot aan de elleboog.
2. Gebruik een stok of lat tot aan de elleboog.
3. Hang de arm in een mitella.

Beet in het lichaam:

Indien mogelijk, stevige druk uitoefenen op de gebeten plek. Belemmer de borstbewegingen niet.

Beet in het hoofd of de nek:

Geen eerste hulp toepassen.

Zelfs als de gebeten persoon al vergiftigingsverschijnselen vertoont, heeft een drukverband nog zin, evenals het onbeweeglijk maken met behulp van een stok: dit voorkomt verdere opname in het bloed van het nog in het lichaamsdeel aanwezige gif.

Tot slot: hoe de bandage-methode de gifbeweging vertraagt, is nog een speculatieve zaak. Eerdere studies hebben aangetoond, dat druk alleen onvoldoende is om het gif te immobiliseren. Een combinatie van druk en immobilisatie van het lichaamsdeel is nodig voor het bereiken van een succesvol-

le eerste hulp. Andere methoden, zoals een met lucht gevulde spalk of een veneuze tourniquet, bleken matig effectief indien ze gekombineerd werden met een algemene anesthesie.

Mogelijk speelt het mechanisch leegdrukken van de oppervlakkige bloed- en lymfevaten bij het aanleggen van een rekverband een belangrijke rol. Vanwege deze mogelijkheid wordt het aanbevolen het rekverband van het uiteinde van het lichaamsdeel in de richting van het hart aan te leggen, hoewel dit wat gif in de richting van het lichaam zal stuwen. Als we bedenken dat het gif als een bel in het lichaam wordt gebracht, dan moet het richting lichaam worden getransporteerd in een met vloeistof gevulde buis. Het legen en samendrukken van zowel de capillaire bloedvaten als de lymfevaten in dit gebied vertragen dit proces en een goede immobilisatie van het lichaamsdeel vertraagt bovendien de lymfeproductie.

Wat het mechanisme ook is, het is complex en zowel het lymfestelsel als de capillaire bloedvaten zijn erbij betrokken.

LITERATUUR

Sutherland, S.K., 1981. When do you remove first aid measures from an envenomed limb? *Med. J. Aust.*, 1981 (1): 542-544.

---, 1982. First aid for snakebite in Australia with notes on first aid for bites and stings by other animals. 2nd revision. Commonwealth Serum Laboratories, Parkville. 8 pp.